

# Bibliografia

## Źródła archiwalne

### Archiwum Akt Nowych w Warszawie

*Urząd do Spraw Wewnętrznych*, sygn. 54/84, 125/386.

### Archiwum Biblioteki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Spis nr 1/240, 1/276.

Sygn. rps 12/II, 55/IV, 98/I, 99/I, 100/I.

### Archiwum Diecezjalne w Pelplinie

*Monast[erij] Tor[unienses], dom[inicanes]* 1, 2, 3, 3a.

*Wikariusz Generalny Kurii Biskupiej Chełmińskiej w Pelplinie do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych*, 4 VII 1963 r., teczka b.p.

*Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek od Pokuty i Miłości Chrześcijańskiej do PWRN Wydział do Spraw Wyznań w Bydgoszczy*, teczka.

*Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego à Paulo*, teczka.

### Archiwum Domu Generalnego Zgromadzenia Sióstr Pasterek od Opatrzności Bożej w Jabłonowie Pomorskim

*Kronika Nowicjatu Zgromadzenia Sióstr Pasterek od Opatrzności Boskiej*, sygn. MK 116/4.

### Archiwum Państwowe w Bydgoszczy

*Klasztor augustianów w Chojnicach*, zesp. nr 433.

*Klasztor cystersów w Koronowie*, zesp. nr 437.

*Klasztor bernardynów w Nowem*, zesp. nr 445.

*Klasztor paulinów w Topolnie*, zesp. nr 450.

*Komitet Wojewódzki Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Bydgoszczy*, sygn. 51/XV/6, t. 2.

*Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy*, sygn. 53.

*Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy*, sygn. 163.

## Archiwum Państwowe w Elblągu z siedzibą w Malborku

Sygn. 59/3–11.

Archiwum Państwowe w Gdańsku<sup>1</sup>

Sygn. 6/98, 6/831, 6/832, 6/844–846, 6/859, 6/860, 6/869–873, 6/902, 6/1304, 8/861, 8/2683, 9/691, 9/1050, 9/1056–1058, 10/68, 10/334, 10/1798, 10/1799, 10/2148, 10/2151, 10/2158, 10/2393, 10/2552, 10/2587, 10/2681–2689, 10/2774–2777, 10/2943–2956, 10/3109–3112, 10/3293–3306, 10/3341, 10/3424, 10/3512–3525, 10/3602–3641, 10/3661–3666, 10/3831–3834, 10/4009–4035, 10/4086, 10/4162–4167, 10/4228–4232, 10/4383–4386, 10/4444, 10/4533, 10/4536–4539, 10/4608–4612, 10/4619, 10/4703–4711, 10/4713–4728, 10/4771–4781, 10/4987a–b, 10/5059–5062, 10/5078, 10/5734, 10/8438, 10/8674, 280/320–322.

Sygn. 6/814, 6/815, 6/819–823, 6/829, 6/830, 6/833–836, 6/836a, 6/837–843, 6/847–851, 6/851a–b, 6/852–858, 6/862–868, 6/874–883, 6/905, 6/906, 6/1026, 6/1250, 6/1251, 6/1298 (wszystkie akta zaginione).

## Archiwum Państwowe w Toruniu

*Akta klasztorów toruńskich* – grupa zespołów z lat 1232–1834, zespoły: *Klasztor cysterek-benedyktynek*; *Klasztor dominikanów*, sygn. 42–47; *Klasztor franciszkanów-bernardynów*.

*Akta kościołów i parafii diecezji chełmińskiej*, 1380–1939, zesp. nr 265: *Kościół św. Mikołaja w Toruniu, 1821–1832*, sygn. 1–2.

*Akta miasta Chełmna, 1480–1939*, zesp. nr 92, sygn. 412a.

*Akta miasta Chełmży, 1524–1945, 1948*, zesp. nr 94, sygn. 1023.

*Akta miasta Podgórzca i cechów podgórzskich, 1555–1938*, zesp. nr 99, sygn. 639, 642–645.

*Akta miasta Torunia, 1793–1919*, zesp. nr 1, sygn. 4567–4585, 4587.

*Ewangelicka Gmina Wyznaniowa w Chełmnie, 1769 i 1779–1939*, zesp. nr 282, sygn. 602–606.

*Państwowe Gimnazjum Męskie w Chełmnie, 1832 i 1837–1939*, zesp. nr 216, sygn. 54, 95–97.

Archiwum Prowincji Chełmińsko-Poznańskiej  
Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo

Sygn. Kępa 47.4.53.

Archiwum Prowincji Wielkopolsko-Mazowieckiej  
Towarzystwa Jezusowego w Warszawie

*Diariusz zakonny za lata 1945–1968.*

1 W bibliografii pominięto akta wymienione w inwentarzu zespołu *Rejencja w Kwidzynie*, których nie ma obecnie w Archiwum Państwowym w Gdańsku i Archiwum Państwowym w Elblągu. Miały one następujące sygnatury: 181/179, 181/4768, 181/5265, 181/5270, 181/5409, 181/5423, 181/6647, 181/6553–6557, 181/6665–6667, 181/7323, 181/7540, 181/7543.

Archiwum Prowincji Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety

*Karta domu i placówki zakonnej – Toruń, ul. Batorego 17/19 (dawnej Przedzamcze 6/8).*

*Karta domu i placówki zakonnej, Toruń ul. Sienkiewicza 42, Miejski Dom Starców.*

Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz Berlin

I. HA, Rep. 76, Kultusministerium, IV Sect. 3, Tit., Nr. XIII, Nr. 22; Westpreussen, Abteilung XIII, Nr. 7, 8.

II. HA, Abt. 9, Sect. XI, Nr. 6.

XIV. HA, Rep. 180/2066, 180/3738, 180/3742, 180/5100, 181, 374.

Instytut Pamięci Narodowej, Delegatura w Bydgoszczy

Sygn. 069/1222, t. 7, 12; 069/1239; 069/1257, t. 1.

### Źródła drukowane

*Catalogus codicum manuscriptorum Bibliothecae Regiae et Universitatis Regimontanae*, fasc. I: *Codices ad iurisprudentiam pertinentes accedit descriptio codicum iuris qui Reginonti in archivo regio et in bibliotheca urbica atque Wallenrodtiana asservantus*, digessit et descripsit Aemilius Iulius Hugo STEFFENHAGEN, fasc. II: *Codices historici* digessit et descripsit, suppl. fasc. i adiecit Aemilius Iulius Hugo STEFFENHAGEN, praef. est Carolus HOPFIUS, Königsberg: Apud Schubert et Seidel; Bibliopolas Universitatis, 1861, 1867–1872.

CIESIELSKA Karola, *Inwentarze kościoła Najświętszej Marii Panny i klasztoru bernardyńców w Toruniu z lat 1678–1821*, „Zapiski Historyczne”, 47, 1982, 4, s. 201–226.

CIESIELSKA Karola, *Inwentarze kościoła św. Jakuba i klasztoru benedyktynek w Toruniu z lat 1747 i 1817*, „Zapiski Historyczne”, 52, 1987, 3, s. 121–134.

CIESIELSKA Karola, *Inwentarze kościoła św. Mikołaja i klasztoru dominikanów w Toruniu z lat 1817 i 1831*, „Zapiski Historyczne”, 48, 1983, 3, s. 185–199.

CIESIELSKA Karola, *Inwentarze kościoła Świętych Piotra i Pawła oraz klasztoru reformatorów na Podgórzu z lat 1817 i 1834*, „Rocznik Toruński”, 24, 1997, s. 201–225.

*Das Totenbuch des St. Brigittenklosters zu Danzig*, wyd. Romuald FRYDRYCHOWICZ, „Zeitschrift des Westpreussischen Geschichtsvereins”, 54, 1912, s. 189–222.

*Die Protokolle des Preußischen Staatsministeriums*, wyd. Christina von RATHGEBER, t. 2: *6. Januar 1830 bis 2. Juni 1840* (Acta Borussica, NF, 1), Hildesheim-Zürich-New York: Olms-Weidmann, 2004.

*Edikt über die Einziehung sämmtlicher geistlicher Güter in der Monarchie vom 30. Oktober 1810*, [w:] *Gesetzsammlung für die Königlich-Preußischen Staaten*, Berlin 1810, nr 2.4, s. 32.

*Geschichte Thorns aus Urkunden, Dokumenten und Handschriften*, oprac. Julius E. WERNICKE, t. 2: *Die Jahre 1531–1840 umfasst*, Thorn: Commission bei Ernst Lambeck, 1842.

- Gesetzsammlung für die Königlich-Preußischen Staaten*, Berlin 1810.
- Inwentarz kościoła NMP i budynków klasztornych spisany przy przejmowaniu ich przez bernardynów w 1724 roku*, wyd. Bogusław DYBAŚ, [w:] *Miscellanea źródłowe do historii kultury i sztuki Torunia*, wyd. Bogusław DYBAŚ, Marek FARBISZEWSKI (Źródła i Materiały do Dziejów Sztuki Polskiej, 22), Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, 1989, s. 163–170.
- KANTAK Kamil, *Kronika Bernardynów toruńskich*, „Roczniki Towarzystwa Naukowego w Toruniu”, 32, 1925, s. 103–134.
- Kościół w PRL. Kościół katolicki a państwo w świetle dokumentów 1945–1989*, wyd. Peter RAINA, t. 2: *Lata 1960–1974*, Poznań: Wydawnictwo „W drodze”, 1995.
- LEHMANN Max, *Preussen und die katholische Kirche seit 1640. Nach den Acten des Geheimen Staatsarchives* (Publicationen aus den K[öniglich] Preußischen Staatsarchiven, 18, 24, 53, 56, 76, 77), Leipzig: Hirzel: t. 4: *Von 1758 bis 1775*, 1883; t. 5: *Von 1776 bis 1785*, 1885; t. 6: *Von 1786 bis 1792*, 1893; t. 7: *Von 1793 bis 1797*; t. 8: *Von 1797 bis 1803*; t. 9: *Von 1803 bis 1807*, 1902.
- List Episkopatu do pełnomocnika Rządu do Spraw Stosunków z Kościołem J. Sza-chelskiego w sprawie kontroli bibliotek seminaryjnych przez władze państwowe, Warszawa, 8 września 1960 r.*, [w:] *Kościół w PRL. Kościół katolicki a państwo w świetle dokumentów 1945–1989*, wyd. Peter RAINA, t. 2: *Lata 1960–1974*, Poznań: Wydawnictwo „W drodze”, 1995, s. 20–22.
- Miscellanea źródłowe do historii kultury i sztuki Torunia*, wyd. Bogusław DYBAŚ, Marek FARBISZEWSKI (Źródła i Materiały do Dziejów Sztuki Polskiej, 22), Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, 1989.
- Preussen und die katholische Kirche von 1740 bis 1861*, wyd. Berthold ALTANER (Schöninghs Sammlung kirchengeschichtlicher Quellen und Darstellungen, 19), Paderborn: Schöningh, 1926.
- Programm des Königlichen Gymnasiums in Conitz: Schuljahr 1874–75*, wyd. Hermann DEITERS, Conitz: Druckerei von F.W. Gebauer, 1875.

## Opracowania

- Akta klasztorów toruńskich – grupa zespołów z lat 1232–1834*, mps przechowywany w Archiwum Państwowym w Toruniu.
- ALABRUDZIŃSKA Elżbieta, *Stosunki religijne w Toruniu (1815–1914)*, [w:] Marian BISKUP (red.), *Historia Torunia*, t. 3, cz. 1: *W czasach zaboru pruskiego (1793–1920)*, Toruń: Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego, 2003, s. 390–419.
- ANIOLKOWSKA Inez, *Dawne wota srebrne z toruńskich kościołów*, praca dyplomowa na kierunku Ochrona Dóbr Kultury, napisana pod kierunkiem Michała Woźniaka, Toruń 2011 (mps w archiwum Zakładu Muzealnictwa Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu).

- Archiwum Państwowe w Elblągu z siedzibą w Malborku. Informator o zasobie archiwalnym*, oprac. Arkadiusz WELNIAK, Warszawa: Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych; Archiwum Państwowe w Elblągu z siedzibą w Malborku, 2003.
- Archiwum Państwowe w Gdańsku. Przewodnik po zasobie do 1945 roku*, oprac. Czesław BIERNAT, Warszawa-Lódź: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1992.
- BÄR Max, *Die Behördenverfassung in Westpreußen seit der Ordenszeit* (Sonderschriften des Vereins für Familienforschung in Ost- und Westpreußen e.V., 62), Danzig: Kafemann, 1912.
- BÄR Max, *Westpreussen unter Friedrich dem Grossen*, t. 2: *Quellen* (Publikationen aus den k. preußischen Staatsarchiven, 84), Leipzig: S. Hirzel, 1909.
- BAUMGART Peter, *Die Säkularisationspläne König Friedrichs II. von Preußen*, [w:] Joachim KÖHLER (red.), *Säkularisationen in Ostmitteleuropa. Zur Klärung der Verhältnisses von geistlicher und weltlicher Macht im Mittelalter, von Kirche und Staat in der Neuzeit* (Forschungen und Quellen zur Kirchen- und Kulturgeschichte Ostdeutschlands, 19), Köln-Wien: Böhlau, 1984, s. 62–67.
- BIEŃKOWSKA Barbara (red.), *Książka rękopiśmienna XV–XVII w.* (Z Badań nad Polskimi Księgozbiorami Historycznymi, 4), Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 1980.
- BIEŃKOWSKA Barbara (red.), *Z badań nad polskimi księgozbiorami historycznymi*, t. 9, Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 1986.
- BIERNAT Czesław, *Spór archiwalny polsko-gdańsko-niemiecki w okresie międzywojennym, 1919–1939*, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1969.
- BISKUP Marian (red.), *Dzieje Chełmna. Zarys monograficzny*, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1987<sup>2</sup> (wyd. 1: 1968).
- BISKUP Marian (red.), *Historia Torunia*, t. 2, cz. 2: *W czasach renesansu, reformacji i wczesnego baroku (1548–1660)*, Toruń: Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego, 1994.
- BISKUP Marian (red.), *Historia Torunia*, t. 2, cz. 3: Jerzy DYGDAŁA, Stanisław SALMONOWICZ, Jerzy WOJTOVICZ, *Między barokiem i oświeceniem (1660–1793)*, Toruń: Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego, 1996.
- BISKUP Marian (red.), *Historia Torunia*, t. 3, cz. 1: *W czasach zaboru pruskiego (1793–1920)*, Toruń: Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego, 2003.
- BISKUP Marian (red.), *Toruń i miasta Ziemi Chełmińskiej na rysunkach Jerzego Fryderyka Steinera z pierwszej połowy XVIII wieku (tzw. Album Steinera)*, Toruń: Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego, 1998.
- BŁASZCZYK Tomasz, *Zakony na Śląsku w dobie Kulturkampfu* (Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu. Rozprawy Naukowe, 54), Wrocław: Papieski Wydział Teologiczny, 2004.
- BŁAZEJEWSKA Anna, PILECKA Elżbieta, *Sztuka średniowieczna*, [w:] *Dzieje sztuki Torunia*, Toruń: Muzeum Okręgowe, 2009, s. 15–183.

- BORKOWSKA Małgorzata, *Leksykon zakonnic polskich epoki przedrozbiorowej*, t. 1: *Polska Zachodnia i Północna*, Warszawa: Wydawnictwo DiG, 2004.
- BORKOWSKA Małgorzata, *Słownik mniszek benedyktyńskich w Polsce*, Tyniec: Opactwo Benedyktynów, 1989.
- BORKOWSKA Małgorzata, *Zakony żeńskie w Polsce w epoce nowożytnej* (Dzieje Chrześcijaństwa Polski i Rzeczypospolitej Obojga Narodów, 2: Wiek XVI–XVIII, 8), Lublin: Wydawnictwo Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, 2010.
- BOROWSKI Franciszek Tadeusz, *Dekret kasacyjny z roku 1819 i jego wykonanie w stosunku do zakonów diecezji sandomierskiej*, „*Studia Sandomierskie*”, 18, 2011, 1, s. 7–162.
- CHRZANOWSKI Tadeusz, KORNECKI Marian, *Wota srebrne. Z badań nad sztuką sarmatyzmu w Polsce*, „*Biuletyn Historii Sztuki*”, 32, 1970, 2, s. 209–214.
- CHRZANOWSKI Tadeusz, KORNECKI Marian, *Złotnictwo toruńskie. Studium o wyrobach cechu toruńskiego od wieku XIV do 1832 roku*, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1988.
- CIEMNOŁOŃSKI Janusz, PASIERB Janusz St., *Pelplin* (Pomorze w Zabytkach Sztuki), Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, 1973.
- CIESIELSKA Karola, *Dawne inwentarze Archiwum Miasta Torunia*, „*Archeion*”, 87, 1990, s. 71–99.
- CIESIELSKA Karola, *Ustrój i organizacja władz i kancelarii miasta Torunia w latach 1793–1919*, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1972.
- CIESIELSKA Karola, *Wstęp*, [w:] *Akta klasztorów toruńskich – grupa zespołów z lat 1232–1834*, mps przechowywany w Archiwum Państwowym w Toruniu.
- CIESIELSKA Karola, *Zarys dziejów archiwum toruńskiego*, „*Zapiski Historyczne*”, 43, 1978, 4, s. 7–42.
- CZAJA Roman, TANDECKI Janusz (red.), *Studia nad dziejami miast i mieszczaństwa w średniowieczu. Studia ofiarowane Profesorowi Antoniemu Czacharowskiemu w sześćdziesiątą piątą rocznicę urodzin i czterdziestolecie pracy naukowej* (Studia Polonica Historiae Urbanae, 2), Toruń: Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 1996.
- CZAPLEWSKI Paweł, *Kartuzja kaszubska* [do dr. przygotowała Alina SZAFRANOWA], Gdańsk: Gdańskie Towarzystwo Naukowe, 1966.
- CZAPLEWSKI Paweł, *Majątki duchowne sekularyzowane po r. 1772 w obrębie województwa pomorskiego i W. M. Gdańska*, „*Rocznik Gdański*”, 7–8, 1933–1934, s. 383–415.
- CZAPLIŃSKI Władysław, GALOS Adam, KORTA Waclaw, *Historia Niemiec*, Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, 1981.
- CZWOŁEK Arkadiusz, *Restrykcje władz PRL wobec Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego à Paulo w diecezji chełmińskiej w latach czterdziestych, pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XX w.*, [w:] Wojciech POLAK, Waldemar ROZYNKOWSKI, Michał BIAŁKOWSKI, Jakub KUFEL (red.), *Kościół w obliczu totalitaryzmów. Zbiór studiów*

- dla uczczenia XXV rocznicy męczeńskiej śmierci księdza Jerzego Popiełuszki. Toruń 16–17 X 2009 r., Toruń-Gdańsk: Oficyna Wydawnicza „Finna”, 2010, s. 540–581.
- CZYŻAK Marta, WAGNER Arkadiusz, *Odnaleziony modlitewnik biskupa chełmińskiego Wikbolda Dobilsteina*, „Zapiski Historyczne”, 78, 2013, 2, s. 99 [285]–116 [302].
- DANIELEWICZ Jerzy (red.), *Dzieje Grudziądzka. Praca zbiorowa*, t. 1: *Do roku 1920*, Grudziądz: Grudziądzkie Towarzystwo Kultury, 1992.
- DEKAŃSKI Dariusz A., GOLEMBNIK Andrzej, GRUBKA Marek (red.), *Dominikanie. Gdańsk – Polska – Europa. Materiały z konferencji międzynarodowej pt. „Gdańskie i europejskie dziedzictwo – zakon Dominikanów w dziejach Gdańska” zorganizowanej przez Klasztor OO. Dominikanów w Gdańsku, Instytut Historii Uniwersytetu Gdańskiego, Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego z okazji 775-lecia powstania klasztoru św. Mikołaja w Gdańsku (9–10 maja 2002)*, Gdańsk-Pelplin: Dominikańskie Centrum św. Jacka; Wydawnictwo Diecezji Pelplińskiej „Bernardinum”, 2003.
- DEKAŃSKI Dariusz A., GRENZ Bernard A., SŁYSZEWSKA Alicja, WYRWA Andrzej M. (red.), *Kulturotwórcza rola cystersów na Kociewiu. Pelplin – 725 rocznica powstania opactwa cysterskiego. Materiały z sesji naukowej zorganizowanej w Pelplinie w dniach 21–23 września 2001 r. przez Starostwo Powiatowe w Tczewie, Instytut Historii Uniwersytetu Gdańskiego oraz Zespół do badań nad historią i kulturą cystersów w Polsce Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu*, Pelplin-Tczew: Wydawnictwo Diecezji Pelplińskiej „Bernardinum”; Starostwo Powiatowe [w Tczewie], 2002.
- DERWICH Marek (red.), *Kasaty klasztorów na obszarze dawnej Rzeczypospolitej Obojga Narodów i na Śląsku na tle procesów sekularyzacyjnych w Europie*, t. 2: *Kasaty na Śląsku Pruskim i na ziemiach zaboru pruskiego* (Opera ad Historiam Monasticam Spectantia, curavit Marcus DERWICH, Series I: Colloquia, 8/II), Wrocław: Wrocławskie Towarzystwo Miłośników Historii, 2014.
- Diecezja chełmińska. Zarys historyczno-statystyczny*, Pelplin: Kurja Biskupia, 1928.
- DOBRSKA Czesława Gaudiosa, „Akcja »X2«” w *Domu Nowicjatu Zgromadzenia Sióstr Pasterek od Opatrzności Bożej w Dębowej Łące powiat Wąbrzeźno* (mps w Archiwum Domu Generalnego Zgromadzenia Sióstr Pasterek od Opatrzności Bożej w Jabłonowie Pomorskim).
- DOMASŁOWSKI Jerzy, *Wyposażenie wnętrza*, [w:] Liliana KRANTZ-DOMASŁOWSKA, Jerzy DOMASŁOWSKI, *Kościół św. Jakuba w Toruniu* (Towarzystwo Naukowe w Toruniu, Prace Popularnonaukowe, 67, Zabytki Polski Północnej, 11), Toruń: Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego, 2001, s. 69–137.
- DOMASŁOWSKI Jerzy, JARZEWICZ Jarosław, *Kościół Najświętszej Marii Panny w Toruniu* (Towarzystwo Naukowe w Toruniu, Prace Popularnonaukowe, 65, Zabytki Polski Północnej, 10), Toruń: Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego, 1998.
- DOMASŁOWSKI Jerzy, KARŁOWSKA-KAMZOWA Alicja, LABUDA Adam S., *Malarstwo gotyckie na Pomorzu Wschodnim* (Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Prace Komisji Historii Sztuki, 17), Warszawa-Poznań: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1990.

- DUDEK Antoni, *Państwo i Kościół w Polsce 1945–1970*, Kraków: Wydawnictwo PiT, 1995.
- DUDEK Antoni, GRYZ Ryszard, *Komuniści i Kościół w Polsce (1945–1989)*, Kraków: Wydawnictwo Znak, 2006<sup>2</sup> (wyd. 1: 2006).
- DYGDALA Jerzy, *Toruń w okresie reform Rzeczypospolitej i zagrożenia pruskiego (1764–1793)*, [w:] Marian BISKUP (red.), *Historia Torunia*, t. 2, cz. 3: Jerzy DYGDALA, Stanisław SALMONOWICZ, Jerzy WOJTOWICZ, *Między barokiem i oświeceniem (1660–1793)*, Toruń: Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego, 1996, s. 247–298.
- DYGDALA Jerzy, *Źródła do dziejów pierwszego rozbioru Polski w Archiwum Toruńskim*, „Zapiski Historyczne”, 37, 1972, 4, s. 133–150.
- DYGDALA Jerzy (red.), *Brodnica. Siedem wieków miasta*, Brodnica: Rada Miejska; Towarzystwo Miłośników Ziemi Michałowskiej, 1998.
- Dzieje sztuki Torunia*, Toruń: Muzeum Okręgowe, 2009.
- Encyklopedia katolicka*, t. 9: *Kinszasa – Krzymuska*, Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, 2002.
- Ex praesenti praeteritum. Księga pamiątkowa jubileuszu 60-lecia Archiwum Państwowego w Elblągu z siedzibą w Malborku*, Malbork: Archiwum Państwowe w Elblągu z siedzibą w Malborku, 2012.
- FANKIDEJSKI Jakub, *Klasztory żeńskie dyecezyi chełmińskiej*, Pelplin: J. N. Roman, 1883.
- FANKIDEJSKI Jakub, *Obrazy cudowne i miejsca w dzisiejszej diecezji chełmińskiej podług urzędowych akt kościelnych i miejscowych podań*, Pelplin: J. N. Roman, 1880.
- FANKIDEJSKI Jakub, *Utracone kościoły i kaplice w dzisiejszej diecezji chełmińskiej według urzędowych akt kościelnych*, Pelplin: J. N. Roman, 1880.
- FIJAŁKOWSKA Barbara, *Książki pod kontrolą*, „Karta. Kwartalnik Historyczny”, 29, 1999, s. 128–140.
- FIJAŁKOWSKA Barbara, *Partia wobec religii i Kościoła w PRL*, t. 2, cz. 1: *1956–1963*, Olsztyn: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, 2000.
- FRIDRICH Alojzy, *Historie cudownych obrazów Najświętszej Maryi Panny w Polsce*, t. 1: *Obejmujący obrazy Archidiecezji gnieźnieńsko-poznańskiej, diecezji chełmińskiej i warmińskiej*, Kraków: Nakładem Wydawnictwa Towarzystwa Jezusowego, 1903 (reprint: Kraków 2008).
- FRIDRICH Alojzy, *Historie obrazów Najświętszej Maryi Panny w diecezji chełmińskiej i warmińskiej*, Pelplin: Wydawnictwo „Pielgrzym”, 1914.
- GACH Piotr Paweł, *Kasaty zakonów na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej i Śląska 1773–1914*, Lublin: Redakcja Wydawnictw Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, 1984.
- GACH Piotr Paweł, *Zakony franciszkańskie na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej i Śląska w latach 1773–1914*, [w:] Jerzy KŁOCZOWSKI, Grzegorz HUSZAŁ, Celestyn Stanisław NAPIÓRKOWSKI, Stanisław OLCZAK, Roland PREJS (red.), *Franciszkanie w Polsce*



- XIX wieku (Zakony Franciszkańskie w Polsce, red. Jerzy KŁOCZOWSKI, 3), Niepokalanów: Wydawnictwo Ojców Franciszkanów, 1996, s. 11–56.
- GALLING Kurt (red.), *Die Religion in Geschichte und Gegenwart. Handwörterbuch für Theologie und Religionswissenschaft*, t. 2: D–G, Tübingen: Mohr, 1958<sup>3</sup>.
- GAPSKI Henryk, *Bracia Bernardyni w Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Przestrzeń zakonna i miejsce w społeczeństwie*, [w:] Wiesław F. MURAWIEC, Damian A. MUSKUS (red.), *Pięćset pięćdziesiąt lat obecności oo. Bernardynów w Polsce (1453–2003)*, Kalwaria Zebrzydowska: Wydawnictwo „Calvarianum”, 2006, s. 53–70.
- GARBER Klaus, KOMOROWSKI Manfred, WALTER Axel E. (red.), *Kulturgeschichte Ostpreußens in der frühen Neuzeit* (Frühe Neuzeit, 56), Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 2001.
- GERLIC Henryk, *Sekularyzacja górnośląskich kolegiat*, [w:] Franciszek WOLNIK (red.), *Sekularyzacja dóbr kościelnych na Górnym Śląsku w 1810 roku. Materiały z konferencji naukowej zorganizowanej w dniu 23 października 2010 r. w Rudach przez Centrum Formacyjno-Edukacyjne Diecezji Gliwickiej i Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego z okazji 200 rocznicy sekularyzacji dóbr kościelnych na Śląsku w 1810 roku* (Z Dziejów Kultury Chrześcijańskiej na Śląsku, 66), Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, 2011, s. 121–174.
- GIERSZEWSKI Stanisław, *Naczelne władze Prus Zachodnich (1772–1920). Zmiany administracyjne a sukcesje registratur*, „Archeion”, 33, 1960, s. 81–97.
- GLEMMA Tadeusz, *Biblioteka biskupstwa chełmińskiego w Pelplinie*, [w:] Stefan WIERCZYŃSKI (red.), *Biblioteki wielkopolskie i pomorskie*, Poznań: Komitet Organizacyjny IV Zjazdu Bibliofilów i II Zjazdu Bibliotekarzy Polskich, 1929, s. 289–294.
- GLEMMA Tadeusz, *Dzieje stosunków kościelnych w Toruniu*, [w:] Kazimierz TYMIENIECKI (red.), *Dzieje Torunia. Praca zbiorowa z okazji 700-lecia miasta*, Toruń-Poznań: nakładem Zarządu Miejskiego [Torunia]; staraniem Towarzystwa Miłośników Historji [w Poznaniu], 1933, s. 257–301.
- GLEMMA Tadeusz, *Stosunki kościelne w Toruniu w stuleciu XVI i XVII na tle dziejów kościelnych Prus Królewskich* (Roczniki Towarzystwa Naukowego w Toruniu, 42), Toruń: Towarzystwo Naukowe, 1934.
- GOŁON Mirosław, *Okowy stalinizmu i odwilż październikowa (1950–1957)*, [w:] Krzysztof MIKULSKI (red.), Aleksander CZARNECKI (współudz.), *Historia Wąbrzeźna*, t. 2, Wąbrzeźno: Urząd Miejski, 2005, s. 125–200.
- GONET Krzysztof, *Książki skonfiskowane przez władze PRL w bibliotekach kościelnych w roku 1960 wracają do właścicieli*, „Fides – Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, 18–19, 2004, 1–2, s. 205–208.
- GÓRA Barbara, *Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie 1828–2000* (Akademia Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Prace Monograficzne, 467), Kraków: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej, 2007.

- GRADOWSKI Michał, PIELAS Magdalena, *Katalog złotnictwa w zbiorze dokumentacji specjalistycznej Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie*, cz. 1, Warszawa: Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków, 2006.
- GRAŻAWSKI Józef, *Franciszkanie w Brodnicy nad Drwęcą w latach 1750–1831*, [w:] Kazimierz GRAŻAWSKI (red.), *Szkice brodnickie*, t. 2, Brodnica: Towarzystwo Miłośników Ziemi Michałowskiej, 1993, s. 185–217.
- GRAŻAWSKI Kazimierz (red.), *Szkice brodnickie*, t. 2, Brodnica: Towarzystwo Miłośników Ziemi Michałowskiej, 1993.
- GROTEN Manfred, *Priorenkolleg und Domkapitel von Köln im Hohen Mittelalter: zur Geschichte des kölnischen Erzstifts und Herzogtums* (Rheinisches Archiv, 109), Bonn: Röhrscheid, 1980.
- GRUZIŃSKI Kajetan, *Kadyny*, [w:] Hieronim Eugeniusz WYCZAŃSKI (red.), *Klasztory bernardyńskie w Polsce w jej granicach historycznych*, Kalwaria Zebrzydowska: Wydawnictwo OO. Bernardynów „Calvarianum”, 1985, s. 103–107.
- GRZEBIEŃ Ludwik, BIEŚ Andrzej P., DAROWSKI Roman, *Dzieje kulturalne jezuitów toruńskich (1596–1996)*, [w:] Kazimierz MALISZEWSKI, Waldemar ROZYNKOWSKI (red.), *Jezuici w Toruniu, 1596–1996. Materiały konferencji zorganizowanej w Toruniu 17–23 listopada 1996 r. z okazji Jubileuszu 400-lecia przybycia Jezuitów do miasta*, Toruń: Scriptor, 1997, s. 55–83.
- HAFTKA Mieczysław, JESIONOWSKI Bernard, *Architektura klasztoru dominikanów w Tczewie w świetle badań archeologiczno-architektonicznych*, [w:] Dariusz A. DEKAŃSKI, Andrzej GOLEMBNIK, Marek GRUBKA (red.), *Dominikanie. Gdańsk – Polska – Europa. Materiały z konferencji międzynarodowej pt.: „Gdańskie i europejskie dziedzictwo – zakon Dominikanów w dziejach Gdańska” zorganizowanej przez Klasztor OO. Dominikanów w Gdańsku, Instytut Historii Uniwersytetu Gdańskiego, Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego z okazji 775-lecia powstania klasztoru św. Mikołaja w Gdańsku (9–10 maja 2002)*, Gdańsk-Pelplin: Dominikańskie Centrum św. Jacka; Wydawnictwo Diecezji Pelplińskiej „Bernardinum”, 2003, s. 335–342.
- HEUER Reinhold, *Die Werke der bildenden Kunst und des Kunstgewerbes in Thorn bis zum Ende des Mittelalters*, „Mitteilungen des Copernicus Vereins für Wissenschaft und Kunst zu Thorn”, 24, 1916, 2, s. 39–70, 3, s. 73–129.
- HINTZE Otto, *Preussische Reformbestrebungen vor 1806*, „Historische Zeitschrift”, 76, 1896, s. 413–443.
- JAGŁA Jowita, *Wieczna prośba i dziękczynienie. O symbolicznych relacjach między sacrum i profanum w przedstawieniach wotywnych z obszaru Polski Centralnej*, Warszawa: Wydawnictwo Neriton, 2009.
- JANISZEWSKA-MINCER Barbara, *Grudziądz w latach 1064–1772*, [w:] Jerzy DANIELEWICZ (red.), *Dzieje Grudziądza. Praca zbiorowa*, t. 1: *Do roku 1920*, Grudziądz: Grudziądzkie Towarzystwo Kultury, 1992, s. 190–272.
- JANSEN-SIEBEN Ria, *Repertorium van de Middelnederlandse artes-literatuur*, Utrecht: HES, 1989.

- JASIŃSKI Tomasz, *Znaczenie toruńskich archiwaliów poddominikańskich w Archiwum Diecezjalnym w Pelplinie podług urzędowych akt i miejscowych podań*, „Studia Pelplińskie”, 18, 1987, s. 343–347.
- JURKOWLANIEC Grażyna, *Epoka nowożytna wobec średniowiecza. Pamiątki przeszłości, cudowne wizerunki, dzieła sztuki* (Monografie Fundacji Nauki Polskiej, Seria Humanistyczna), Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2008.
- KACZMAREK Ewa, *Dlaczego przeszkadzały? Polityka władz partyjnych i rządowych wobec żeńskich zgromadzeń zakonnych w Polsce w latach 1945–1956*, Warszawa: Vizja Press&IT, 2007.
- KANTAK Kamil, *Bernardyni polscy*, t. 1: 1453–1572; t. 2: 1573–1795–1932, Lwów: Prowincja Polska OO. Bernardynów, 1933.
- KANTAK Kamil, *Sylwetki bernardynów poznańskich. Klemens z Radydna*, „Kronika Miasta Poznania”, 5, 1927, s. 80–95.
- KANTAK Kamil, *Z kroniki bernardynów toruńskich*, „Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu”, 1, 1909, 9, s. 212–217.
- KARPOWICZ Mariusz, *Uwagi o aplikacjach na obrazy i roli sreber w dawnej Rzeczypospolitej*, „Rocznik Historii Sztuki”, 16, 1986, s. 123–158.
- Katalog inkunabułów Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu*, oprac. Maria STRUTYŃSKA (Wydawnictwo Jubileuszowe, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), Toruń: Wydawnictwo UMK, 1995.
- Klasztor za zasiekami*, „Wzrastanie. Katolicki Miesięcznik dla Młodzieży”, lipiec–sierpień 2004, s. 17.
- KŁOSKOWSKI Grzegorz, *Brygidianie i brygidki konwentu gdańskiego w dobie potrydenciej*, „Miesięcznik Archidiecezji Gdańskiej”, 52, 2008, 10–12, s. 669–724.
- KŁOSKOWSKI Grzegorz, *Nekrolog dominikanów z Gdańska i Tczewa*, „Miesięcznik Archidiecezji Gdańskiej”, 51, 2007, 7–9, s. 395–413.
- KŁOSKOWSKI Grzegorz, *Zakonnicy i zakonnice archidiakonatu pomorskiego w nekrologu cystersów pelplińskich z XVIII w.*, „Miesięcznik Archidiecezji Gdańskiej”, 52, 2008, 4–6, s. 322–337.
- KLUCZWAJD Katarzyna, *Skarby toruńskiej katedry. Wystawa przygotowana przez Muzeum Okręgowe w Toruniu oraz parafię katedralną, marzec–maj 2002*, Toruń: Wydawnictwo Diecezji Toruńskiej, 2002.
- KLUCZWAJD Katarzyna (red.), *Dzieje i skarby kościoła mariackiego w Toruniu. Materiały z konferencji przygotowanej przez Toruński Oddział Stowarzyszenia Historyków Sztuki przy współpracy Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika (Toruń, 14–16 kwietnia 2005)*, Toruń: Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa, Stowarzyszenie Wyższej Użyteczności „Dom Organizatora”, 2005.
- KLUCZWAJD Katarzyna (red.), *Dzieje i skarby kościoła świętojakubskiego w Toruniu. Materiały z IV Sesji Naukowej Toruńskiego Oddziału Stowarzyszenia Historyków Sztuki z cyklu „Dzieje i skarby kościołów toruńskich”*, zrealizowanej przy współpra-

- cy Biblioteki Uniwersyteckiej UMK w Toruniu, 26–28 października 2009 roku, Toruń: Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa, Stowarzyszenie Wyższej Użyteczności „Dom Organizatora”, 2010.
- KLUCZWAJD Katarzyna, TYLICKI Jacek, *Sztuka nowożytna*, [w:] *Dzieje sztuki Torunia*, Toruń: Muzeum Okręgowe, 2009, s. 187–364.
- KLACZKOW Jarosław, ROZYNKOWSKI Waldemar (red.), *Kościóły chrześcijańskie w systemach totalitarnych*, Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2012.
- KŁOCZOWSKI Jerzy, HUSZAŁ Grzegorz, NAPIÓRKOWSKI Celestyn Stanisław, OLCZAK Stanisław, PREJS Roland (red.), *Franciszkanie w Polsce XIX wieku* (Zakony Franciszkańskie w Polsce, red. Jerzy KŁOCZOWSKI, 3), Niepokalanów: Wydawnictwo Ojców Franciszkanów, 1996.
- KNOTHE Zygmunt, *Kościół św. Jakuba*, [w:] *Kościół i parafia św. Jakuba w Toruniu, z okazji 25-letniego jubileuszu kapłaństwa księdza Leona Kozłowskiego, proboszcza, dziekana i kanonika honorowego kapituły chełmińskiej* (Dodatek do „Wiadomości Kościelnych”), Toruń: Nakł. Parafialnej Akcji Katolickiej, 1938, s. 9–26.
- KÖHLER Joachim (red.), *Säkularisationen in Ostmitteleuropa. Zur Klärung des Verhältnisses von geistlicher und weltlicher Macht im Mittelalter, von Kirche und Staat in der Neuzeit* (Forschungen und Quellen zur Kirchen- und Kulturgeschichte Ostdeutschlands, 19), Köln-Wien: Böhlau, 1984.
- KOMOROWSKI Manfred, *Das Schicksal der Staats- und Universitätsbibliothek Königsberg*, „Bibliothek Forschung und Praxis”, 4, 1980, 2, s. 139–154.
- KONOPKA Witold, *Rozwój sieci parafialnej w Toruniu w latach 1945–1992*, „Rocznik Toruński”, 37, 2010, s. 99–132.
- KOPIEC Jan, *Kościół na Śląsku u progu sekularyzacji*, [w:] Franciszek WOLNIK (red.), *Sekularyzacja dóbr kościelnych na Górnym Śląsku w 1810 roku. Materiały z konferencji naukowej zorganizowanej w dniu 23 października 2010 r. w Rudach przez Centrum Formacyjno-Edukacyjne Diecezji Gliwickiej i Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego z okazji 200 rocznicy sekularyzacji dóbr kościelnych na Śląsku w 1810 roku* (Z Dziejów Kultury Chrześcijańskiej na Śląsku, Uniwersytet Opolski, Wydział Teologiczny, 66), Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, 2011, s. 7–14.
- KOŚCIELAK Sławomir, *Klasztory skasowane w okręgu gdańskim w świetle raportów o ich stanie personalnym za lata 1817–1835*, [w:] Marek DERWICH (red.), *Kasaty klasztorów na obszarze dawnej Rzeczypospolitej Obojga Narodów i na Śląsku na tle procesów sekularyzacyjnych w Europie*, t. 2: *Kasaty na Śląsku Pruskim i na ziemiach zaboru pruskiego* (Opera ad Historiam Monasticam Spectantia, curavit Marcus Derwich, Series I: Colloquia, 8/II), Wrocław: Wrocławskie Towarzystwo Miłośników Historii, 2014, s. 351–374.
- KOŚCIELAK Sławomir, *Skład konwentu cystersów w Oliwie w świetle raportów dla Ministerstwa Wyznań w Berlinie z lat 1817–1826*, „Miesięcznik Archidiecezji Gdańskiej”, 52, 2008, 1–3, s. 199–210.

- Kościół i parafia św. Jakuba w Toruniu, z okazji 25-letniego jubileuszu kapłaństwa księdza Leona Kozłowskiego, proboszcza, dziekana i kanonika honorowego kapituły chełmińskiej* (Dodatek do „Wiadomości Kościelnych”), Toruń: Nakł. Parafialnej Akcji Katolickiej, 1938.
- KOZŁOWSKI Ryszard, *Akcja „X2”. Obóz pracy siostr zakonnych w Dębowej Łące (1954–1956)*, „Zapiski Historyczne”, 70, 2005, 4, s. 73–90.
- KRANTZ-DOMASŁOWSKA Liliana, DOMASŁOWSKI Jerzy, *Kościół św. Jakuba w Toruniu* (Towarzystwo Naukowe w Toruniu, Prace Popularnonaukowe, 67, Zabytki Polski Północnej, 11), Toruń: Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego, 2001.
- KRATOCHWIL Zofia, *Augustianie w Chojnicach (1356–1819)*, „Rocznik Gdański”, 49, 1989, 1, s. 23–49.
- KRATOCHWIL Zofia, *Klasztor kapucynów w Rywałdzie Królewskim na Pomorzu Nadwiślańskim w latach 1747–1825*, „Rocznik Gdański”, 43, 1983, 1, s. 109–143.
- KRAWIEC Józef, *Lubawa*, [w:] Hieronim Eugeniusz WYCZAWSKI (red.), *Klasztory bernardyńskie w Polsce w jej granicach historycznych*, Kalwaria Zebrzydowska: Wydawnictwo OO. Bernardynów „Calvarianum”, 1985, s. 184–188.
- KRUSZELNICKA Janina, *Madonna z Dzieciątkiem na półksiężycu*, [w:] Michał WOŹNIAK (red.), *Ars sacra. Dawna sztuka diecezji toruńskiej. Katalog wystawy, Muzeum Okręgowe w Toruniu 5 XI – 31 XII 1993*, Toruń: Muzeum Okręgowe, 1993, s. 47.
- KRUSZELNICKA Janina, *Regina Coeli – grupa rzeźb późnogotyckich w Ziemi Chełmińskiej*, „Biuletyn Historii Sztuki”, 33, 1971, 1, s. 87–91.
- KRUSZELNICKA Janina, *Rzeźba i malarstwo*, [w:] *Kultura artystyczna Ziemi Chełmińskiej w czasach Mikołaja Kopernika. Katalog wystawy zorganizowanej przez Muzeum Okręgowe w Toruniu, Towarzystwo Naukowe w Toruniu*, Toruń: Muzeum Okręgowe w Toruniu, 1973, s. 24–64.
- KRUSZELNICKA Janina, *Ze studiów nad rzeźbą czasów Kopernika na Ziemi Chełmińskiej*, „Rocznik Muzeum Okręgowego w Toruniu”, 5, 1973, s. 43–82.
- KRZYŚ Jerzy, *Początek rządów Hohenzollernów (1772–1807)*, [w:] Jerzy DANIELEWICZ (red.), *Dzieje Grudziądza. Praca zbiorowa, t. 1: Do roku 1920*, Grudziądz: Grudziądzkie Towarzystwo Kultury, 1992, s. 273–280.
- KUBICKI Rafał, *Kasata klasztorów dominikańskich na terenie prowincji Prusy Zachodnie w latach 1818–1835 i jej skutki*, [w:] Marek DERWICH (red.), *Kasaty klasztorów na obszarze dawnej Rzeczypospolitej Obojga Narodów i na Śląsku na tle procesów sekularyzacyjnych w Europie, t. 2: Kasaty na Śląsku Pruskim i na ziemiach zaboru pruskiego* (Opera ad Historiam Monasticam Spectantia, curavit Marcus DERWICH, Series I: Colloquia, 8/II), Wrocław: Wrocławskie Towarzystwo Miłośników Historii, 2014, s. 375–387.
- KUJOT Stanisław, *Opactwo pelplińskie*, Pelplin: nakł. autora, 1875.
- Kultura artystyczna Ziemi Chełmińskiej w czasach Mikołaja Kopernika. Katalog wystawy zorganizowanej przez Muzeum Okręgowe w Toruniu, Towarzystwo Naukowe w Toruniu*, Toruń: Muzeum Okręgowe w Toruniu, 1973.

- KUMOR Bolesław, OBERTYŃSKI Zdzisław (red.), *Historia Kościoła w Polsce*, t. 2: 1764–1945, cz. 1: 1764–1918, Poznań-Warszawa: Pallottinum, 1979.
- KUPISCH Karl, *Friedrich II., der Große*, [w:] Kurt GALLING (red.), *Die Religion in Geschichte und Gegenwart. Handwörterbuch für Theologie und Religionswissenschaft*, t. 2: D–G, Tübingen: Mohr, 1958<sup>3</sup>, kol. 1147–1150.
- KUREK Jolanta, *Klasztory cysterek-benedyktynek w Chełmnie, Toruniu i Królewcu od średniowiecza do czasów potrydenckich. Powiązania i cechy wspólne*, „*Studia Pelplińskie*”, 37, 2006, s. 295–317.
- KURPAKOV Vadim, *Das Schicksal der Königsberger Bücher in der Sowjetunion nach 1945. Zu den russischen Expeditionen in das Königsberger Gebiet und den Beständen Königsberger Provenienz in Moskauer Archiven und Bibliotheken*, [w:] Axel E. WALTER (red.), *Königsberger Buch- und Bibliotheksgeschichte* (Aus Archiven, Bibliotheken, und Museen Mittel- und Osteuropas, 1), Köln-Weimar-Wien: Böhlau, 2004, s. 451–467.
- KWIATKOWSKA Wiesława, *Biblioteka klasztoru dominikanów toruńskich w średniowieczu. Uwagi o zawartości tematycznej*, [w:] Roman CZAJA, Janusz TANDECKI (red.), *Studia nad dziejami miast i mieszczaństwa w średniowieczu. Studia ofiarowane Profesorowi Antoniemu Czacharowskiemu w sześćdziesiątą piątą rocznicę urodzin i czterdziestolecie pracy naukowej* (Studia Polonica Historiae Urbanae, 2), Toruń: Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 1996, s. 154–172.
- KWIATKOWSKA Wiesława, *Średniowieczna biblioteka klasztoru franciszkanów w Toruniu*, „*Folia Toruniensia*”, 1, 2000, s. 9–30.
- LABUDA Gerard (red.), *Historia Pomorza*, t. 2: *Do roku 1815*, cz. 2: *Pomorze Wschodnie w latach 1657–1815*, Poznań: Wydawnictwo Poznańskie, 1984.
- LENART Emilian, *Biblioteki bernardyńskie w Polsce od 2. połowy XV do końca wieku XVIII*, [w:] Wiesław F. MURAWIEC, Damian A. MUSKUS (red.), *Pięćset pięćdziesiąt lat obecności oo. Bernardynów w Polsce (1453–2003)*, Kalwaria Zebrzydowska: Wydawnictwo „Calvarianum”, 2006, s. 659–677.
- LETKEMANN Peter, *Die Preussische Verwaltung des Regierungsbezirks Danzig 1815–1870* (Wissenschaftliche Beiträge zur Geschichte und Landeskunde Ost-Mitteleuropas, 80), Marburg-Lahn: Johann Gottfried Herder-Inst., 1967.
- LIETKE Antoni, *Biblioteka Seminarium Duchownego w Pelplinie*, „*Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu*”, 13, 1947, 1–4, s. 89–92.
- LIETKE Antoni, *Zarys dziejów diecezji pelplińskiej do 1945 roku*, Pelplin: Wydawnictwo Diecezjalne, 1994.
- LIEK Gustav, *Die Stadt Löbau in Westpreussen mit Berücksichtigung des Landes Löbau*, Marienwerder: Verl. des Historischen Vereins, 1892.
- LIPSKA Dąbrowka, RDESIŃSKA Maria, *Wyposażenie kościoła pw. św. Jakuba w Toruniu w XVII i XVIII wieku. Historia i zmiany w koncepcji przestrzeni liturgicznej*, [w:] Katarzyna KLUCZWAJD (red.), *Dzieje i skarby kościoła świętojakubskiego w Toruniu. Materiały z IV Sesji Naukowej Toruńskiego Oddziału Stowarzyszenia Historyków*

- Sztuki z cyklu „Dzieje i skarby kościołów toruńskich”, zrealizowanej przy współpracy Biblioteki Uniwersyteckiej UMK w Toruniu, 26–28 października 2009 roku*, Toruń: Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa, Stowarzyszenie Wyższej Użyteczności „Dom Organizatora”, 2010, s. 289–310.
- MALISZEWSKI Kazimierz, *Działalność jezuitów w protestanckim Toruniu u schyłku XVI i w XVII wieku na tle stosunków wyznaniowych w mieście*, [w:] Kazimierz MALISZEWSKI, Waldemar ROZYNKOWSKI (red.), *Jezuici w Toruniu, 1596–1996. Materiały konferencji zorganizowanej w Toruniu 17–23 listopada 1996 r. z okazji Jubileuszu 400-lecia przybycia Jezuitów do miasta*, Toruń: Scriptor, 1997, s. 28–54.
- MALISZEWSKI Kazimierz, *Stosunki religijne w Toruniu w latach 1548–1660*, [w:] Marian BISKUP (red.), *Historia Torunia*, t. 2, cz. 2: *W czasach renesansu, reformacji i wczesnego baroku (1548–1660)*, Toruń: Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego, 1994, s. 257–300.
- MALISZEWSKI Kazimierz, ROZYNKOWSKI Waldemar (red.), *Jezuici w Toruniu, 1596–1996. Materiały konferencji zorganizowanej w Toruniu 17–23 listopada 1996 r. z okazji Jubileuszu 400-lecia przybycia Jezuitów do miasta*, Toruń: Scriptor, 1997.
- MANTHEY Franciszek, *100 lat Seminarium Duchownego w Pelplinie*, [w:] Anastazy NADOLNY (red.), *Księga Jubileuszowa 350 lat Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie (1651–2001)*, Pelplin: Wydawnictwo Diecezji Pelplińskiej „Bernardinum”, 2001, s. 123–267.
- MAŃKOWSKI Alfons, *Kronika oo. Bernardynów lubawskich*, „Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu”, 9, 1932, 1–2, s. 3–33.
- MARCINKEVIČIUS Juozas, *Auf der Suche nach Archivalien und alten Drucken in Ostpreußen nach dem Zweiten Weltkrieg*, [w:] Axel E. WALTER (red.), *Königsberger Buch- und Bibliotheksgeschichte* (Aus Archiven, Bibliotheken, und Museen Mittel- und Osteuropas, 1), Köln-Weimar-Wien: Böhlau, 2004, s. 470–481.
- MARECKI Józef, *Zakony pod presją bezpieki. Aparat bezpieczeństwa wobec wspólnot zakonnych na terenie województwa krakowskiego 1944–1975 do 1970 r.*, Kraków: Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu; Wydawnictwo WAM, 2009.
- MAZANOWSKA Izabela, *Represje władz komunistycznych wobec Zgromadzenia Sióstr Pasterek od Opatrzności Bożej (Jabłonowo Pomorskie, Pniewite, Topolno, Toruń, Dębowa Łąka)*, [w:] Wojciech POLAK, Waldemar ROZYNKOWSKI, Michał BIAŁKOWSKI, Jakub KUFEL (red.), *Kościół w obliczu totalitaryzmów. Zbiór studiów dla uczczenia XXV rocznicy męczeńskiej śmierci księdza Jerzego Popiełuszki. Toruń 16–17 X 2009 r.*, Toruń-Gdańsk: Oficyna Wydawnicza „Finna”, 2010, s. 255–293.
- MAZUREK Andrzej Joachim, *Kasata zakonu bernardynów w zaborze pruskim*, [w:] Hieronim Eugeniusz WYCZAWSKI (red.), *Studia z historii Kościoła w Polsce*, t. 1, Warszawa: Akademia Teologii Katolickiej, 1972, s. 435–529.
- MENTZEL-REUTERS Arno, *Arma spiritualia. Bibliotheken, Bücher und Bildung im Deutschen Orden* (Beiträge zum Buch- und Bibliothekswesen, 47), Wiesbaden: Harrassowitz, 2003.

- MEVES Uwe (red.), *Katalog der Mittelalterlichen deutschsprachigen Handschriften der ehemaligen Staats- und Universitätsbibliothek Königsberg. Nebst Beschreibung der mittelalterlichen deutschsprachigen Fragmente des ehemaligen Staatsarchivs Königsberg* (Schriften des Bundesinstituts für Ostdeutsche Kultur und Geschichte, 15), auf der Grundlage der Vorarb. Ludwig DENECKES erarb. von Ralf G. PÄSLER, München: Oldenbourg, 2000.
- MEZGLEWSKI Artur, *Nadzór państwowy nad katolickimi seminariami w okresie Polski Ludowej*, „Studia z Prawa Wyznaniowego”, 7, 2004, s. 63–94.
- MIES Horst, *Die preußische Verwaltung des Regierungsbezirks Marienwerder (1830–1870)* (Studien zur Geschichte Preussens, 17), Köln-Berlin: Grote, 1972.
- MIKULSKI Krzysztof, *Początki zaboru pruskiego (1793–1806)*, [w:] Marian BISKUP (red.), *Historia Torunia*, t. 3, cz. 1: *W czasach zaboru pruskiego (1793–1920)*, Toruń: Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego, 2003, s. 9–39.
- MIKULSKI Krzysztof (red.), *Toruński słownik biograficzny*, t. 2, Toruń: Towarzystwo Miłośników Torunia; Uniwersytet Mikołaja Kopernika, 2000.
- MIKULSKI Krzysztof (red.), Aleksander CZARNECKI (współudz.), *Historia Wąbrzeźna*, t. 2, Wąbrzeźno: Urząd Miejski, 2005.
- MILKAU Fritz, *Mittelniederdeutsche Pflanzenglossen*, „Niederdeutsches Jahrbuch”, 17, 1891, s. 81–84.
- MIREK Agata, *Siostry zakonne w obozach pracy w PRL w latach 1954–1956*, Lublin: Wydawnictwo Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego; Instytut Geografii Historycznej Kościoła w Polsce, 2009.
- MLEKICKA Marianna (red.), *Bibliologia dyscypliną integrującą. Studia ofiarowane Profesor Barbarze Bienkowskiej (Z Badań nad Polskimi Księgozbiorami Historycznymi, tom specjalny)*, Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Historii Nauki, Oświaty i Techniki, 1993.
- MROSS Henryk, *Bp Kazimierz Józef Kowalski (1896–1972)*, [w:] Anasztazy NADOLNY (red.), *Księga Jubileuszowa 350 lat Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie (1651–2001)*, Pelplin: Wydawnictwo Diecezji Pelplińskiej „Bernardinum”, 2001, s. 438–440.
- MURAWIEC Wiesław F., MUSKUS Damian A. (red.), *Pięćset pięćdziesiąt lat obecności oo. Bernardynów w Polsce (1453–2003)*, Kalwaria Zebrzydowska: Wydawnictwo „Calvarianum”, 2006.
- MYSZKA Łukasz, *Dominikanie w Toruniu od XVI do XIX wieku. Katolicki zakon w protestanckim mieście*, Toruń 2011, mps w Bibliotece Uniwersyteckiej UMK w Toruniu.
- NADOLNY Anasztazy (red.), *Księga Jubileuszowa 350 lat Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie (1651–2001)*, Pelplin: Wydawnictwo Diecezji Pelplińskiej „Bernardinum”, 2001.
- NIERZWICKA Magdalena, *Iluminacje rękopisów dawnego opactwa cystersów pelplińskich. Średniowieczne kodeksy ze zbiorów Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie*, [w:] Dariusz A. DEKAŃSKI, Bernard A. GRENZ, Alicja SŁYSZEWSKA, An-



- drzej M. WYRWA (red.), *Kulturotwórcza rola cystersów na Kociewiu. Pelplin – 725 rocznica powstania opactwa cysterskiego. Materiały z sesji naukowej zorganizowanej w Pelplinie w dniach 21–23 września 2001 r. przez Starostwo Powiatowe w Tczewie, Instytut Historii Uniwersytetu Gdańskiego oraz Zespół do badań nad historią i kulturą cystersów w Polsce Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu*, Pelplin-Tczew: Wydawnictwo Diecezji Pelplińskiej „Bernardinum”; Starostwo Powiatowe [w Tczewie], 2002, s. 169–197.
- NIEUWAŻNY Andrzej, *Toruń w dobie wojen napoleońskich i Księstwa Warszawskiego*, [w:] Marian BISKUP (red.), *Historia Torunia*, t. 3, cz. 1: *W czasach zaboru pruskiego (1793–1920)*, Toruń: Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego, 2003, s. 40–83.
- NITECKI Piotr, *Biskupi Kościoła w Polsce w latach 965–1999. Słownik biograficzny*, Warszawa: Instytut Wydawniczy „Pax”, 2000<sup>2</sup> (wyd. 1: 1992).
- NOWAK Zenon H., *Dzieje Chełmna do końca XVIII w.*, [w:] Marian BISKUP (red.), *Dzieje Chełmna. Zarys monograficzny*, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1987<sup>2</sup>, s. 63–146 (wyd. 1: 1968).
- OBRUŚNIK Andrzej, *Klemens z Radymna*, [w:] *Encyklopedia katolicka*, t. 9: *Kinszasa – Krzymuska*, Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, 2002, kol. 188–119.
- OLESIŃSKA Marzena, *Posiadłości klasztoru benedyktynek toruńskich w czasach ksieni Zofii Dulskiej*, „*Studia Pelplińskie*”, 37, 2006, s. 181–196.
- PABIN Władysław, *Książka rękopiśmienna w środowisku bernardyńskim do połowy XVI wieku. Zarys problematyki księgoznawczej*, [w:] Barbara BIENKOWSKA (red.), *Książka rękopiśmienna XV–XVII w. (Z Badań nad Polskimi Księgozbiorami Historycznymi, 4)*, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 1980, s. 91–105.
- PÄSLER Ralf G., *Die Handschriftensammlungen der Staats- und Universitätsbibliothek, der Stadtbibliothek und des Staatsarchivs Königsberg. Mit einem Exkurs zur mittelalterlichen Bibliotheksgeschichte der Stadt und Anhängen*, [w:] Axel E. WALTER (red.), *Königsberger Buch- und Bibliotheksgeschichte (Aus Archiven, Bibliotheken, und Museen Mittel- und Osteuropas, 1)*, Köln-Weimar-Wien: Böhlau, 2004, s. 189–249.
- PÄSLER Ralf G., *Thorn/Toruń, Universitätsbibl., rkps 12/II*, <http://www.handschriften-census.de/13961> (dostęp: 10 XI 2011 r.).
- PÄSLER Ralf G., *Zum Handschriftenbestand – speziell dem mittelalterlichen deutschsprachigen – der ehem. SUB Königsberg*, [w:] Klaus GARBER, Manfred KOMOROWSKI, Axel E. WALTER (red.), *Kulturgeschichte Ostpreußens in der frühen Neuzeit (Frühe Neuzeit, 56)*, Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 2001, s. 117–151.
- PÄSLER Ralf G., *Zum Handschriftenbestand der ehemaligen Staats- und Universitätsbibliothek Königsberg. Quellenrepertorium und neues Standortverzeichnis*, „*Scriptorium*”, 61, 2007, 1, s. 198–217.
- PÄSLER Ralf G., *Zur Herkunft von Handschriften und alten Drucken der ehemaligen Staats- und Universitätsbibliothek Königsberg. Ernst Kuhnerts Provenienzregister*,

- „Berichte und Forschungen. Jahrbuch des Bundesinstituts für ostdeutsche Kultur und Geschichte”, 3, 1995, s. 39–48.
- PATER Józef, *Milik Karol*, [w:] Mieczysław PATER (red.), *Słownik biograficzny katolickiego duchowieństwa śląskiego XIX i XX wieku*, Katowice: Księgarnia św. Jacka, 1996, s. 278–281.
- PATER Mieczysław (red.), *Słownik biograficzny katolickiego duchowieństwa śląskiego XIX i XX wieku*, Katowice: Księgarnia św. Jacka, 1996.
- PAULUS Nikolaus, *Geschichte des Ablasses im Mittelalter*, t. 3: *Geschichte des Ablasses am Ausgange des Mittelalters*, Paderborn: Schöningh, 1923.
- PAWŁOWSKI Bronisław, *Toruń na przełomie dwu epok 1792–1794*, cz. 1, „Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu”, 19, 1953, 1–4, s. 181–240.
- PERLBACH Max, *Zur Geschichte des Bücherwesens im Ordenslande Preussen*, „Zentralblatt für Bibliothekswesen”, 11, 1894, s. 153–163.
- PISZCZ Edmund, *Łąki Bratiańskie – najstarsze miejsce kultu maryjnego w diecezji chełmińskiej*, „Nasza Przeszłość”, 34, 1971, s. 177–203.
- PISZCZ Edmund, *Polityka kasacyjna władz pruskich wobec klasztorów diecezji chełmińskiej*, „Studia Pelplińskie”, 2, 1971, s. 89–116.
- POKLEWSKI Józef (red.), *Materiały sesji naukowej poświęconej pamięci prof. Gwidona Chmarzyńskiego w trzydziestą rocznicę śmierci, Toruń, 12–14 grudnia 2003 roku* (Teki Komisji Historii Sztuki, 10; Towarzystwo Naukowe w Toruniu, Prace Wydziału Filologiczno-Filozoficznego, 37, 3) Toruń: Towarzystwo Naukowe, 2005.
- POLAK Wojciech, ROZYNKOWSKI Waldemar, „AS”. *Ksiądz biskup Czesław Kaczmarek w Rywałdzie Królewskim* (Z Dziejów Kościoła na Pomorzu i Kujawach po II Wojnie Światowej), Toruń: Toruńskie Wydawnictwo Diecezjalne, 2008.
- POLAK Wojciech, ROZYNKOWSKI Waldemar, *Z dziejów sanktuarium Matki Bożej Rywałdzkiej*, Rywałd Królewski: Bracia Mniejsi Kapucyni, 2009.
- POLAK Wojciech, ROZYNKOWSKI Waldemar, BIAŁKOWSKI Michał, KUFEL Jakub (red.), *Kościół w obliczu totalitaryzmów. Zbiór studiów dla uczczenia XXV rocznicy męczeńskiej śmierci księdza Jerzego Popiełuszki. Toruń 16–17 X 2009 r.*, Toruń-Gdańsk: Oficyna Wydawnicza „Finna”, 2010.
- POLAK Wojciech, ROZYNKOWSKI Waldemar, SZILING Jan (red.), *Diecezja Chełmińska w czasach komunizmu (1945–1990)*, t. 2, Pelplin: Wydawnictwo Diecezji Pelplińskiej „Bernardinum”, 2009.
- PORAZIŃSKI Jarosław, *Chełmża pod władzą biskupów chełmińskich (1466–1772)*, [w:] Mieczysław WOJCIECHOWSKI (red.), *Dzieje Chełmży*, Chełmża: Chełmżyńskie Towarzystwo Kultury, 1994, s. 47–73.
- POSPIESZNA Barbara (red.), *Fundacje artystyczne na terenie państwa krzyżackiego w Prusach. Katalog wystawy w Muzeum Zamkowym w Malborku 25 czerwca – 12 września 2010 roku*, t. 1, Malbork: Muzeum Zamkowe, 2010.
- PRAGERT Przemysław, *Herbarz szlachty kaszubskiej*, t. 3, Gdańsk: Wydawnictwo BiT, 2009.

- RACZKOWSKI Juliusz, „Czarny Krucyfiks” z kościoła św. Mikołaja w Toruniu (hasło II.5.7), [w:] Barbara POSPIESZNA (red.), *Fundacje artystyczne na terenie państwa krzyżackiego w Prusach. Katalog wystawy w Muzeum Zamkowym w Malborku 25 czerwca – 12 września 2010 roku*, t. 1, Malbork: Muzeum Zamkowe, 2010, s. 182.
- RACZKOWSKI Juliusz, *Tzw. Czarny krucyfiks z kościoła św. Jakuba w Toruniu. Przyczynek do badań nad gotyką rzeźbą toruńską*, [w:] Józef POKLEWSKI (red.), *Materiały sesji naukowej poświęconej pamięci prof. Gwidona Chmarzyńskiego w trzydziestą rocznicę śmierci, Toruń, 12–14 grudnia 2003 roku* (Teki Komisji Historii Sztuki, 10; Towarzystwo Naukowe w Toruniu, Prace Wydziału Filologiczno-Filozoficznego, 37, 3) Toruń: Towarzystwo Naukowe, 2005, s. 119–128.
- RADTKE Irena, *Akta spraw w systemie kancelarii pruskiej*, „Archeion”, 78, 1984, s. 163–192.
- RAINA Peter, *Losy sióstr zakonnych w PRL. Wysłudlenie, obozy, uwolnienie 1954–1956*, Warszawa: Wydawnictwo von borowiecky, 2004.
- RICHTER Eugen, *Das preussische Staatsschuldenwesen und die preussischen Staatspapiere*, Breslau: Mauschke u. Berendt, 1869.
- ROZYNKOWSKI Waldemar, *Działania Służby Bezpieczeństwa mające na celu skonfliktowanie środowiska kościelnego powiatu wąbrzeskiego – w świetle wybranych dokumentów*, [w:] Wojciech POLAK, Waldemar ROZYNKOWSKI, Jan SZILING (red.), *Diecezja Chełmińska w czasach komunizmu (1945–1990)*, t. 2, Pelplin: Wydawnictwo Diecezji Pelplińskiej „Bernardinum”, 2009, s. 143–161.
- ROZYNKOWSKI Waldemar, *Karłowska Maria (1865–1935)*, [w:] Krzysztof MIKULSKI (red.), *Toruński słownik biograficzny*, t. 2, Toruń: Towarzystwo Miłośników Torunia; Uniwersytet Mikołaja Kopernika, 2000, s. 127–129.
- ROZYNKOWSKI Waldemar, *Obóz pracy sióstr zakonnych w Dębowej Łące (1954–1956) – przyczynek źródłowy*, „Rocznik Grudziądzki”, 19, 2011, s. 329–336.
- RYSZEWSKI Bohdan (red.), *Studia o działalności i zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika*, cz. 2 (Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Rozprawy), Toruń: Uniwersytet Mikołaja Kopernika, 1982.
- SAWICKI Witold, *Kościół i wspólnoty protestanckie na ziemiach polskich w okresie niewoli narodowej (1795–1918)*, [w:] Bolesław KUMOR, Zdzisław OBERTYŃSKI (red.), *Historia Kościoła w Polsce*, t. 2: 1764–1945, cz. 1: 1764–1918, Poznań-Warszawa: Pallottinum, 1979, s. 657–674.
- SCHADEWALDT Hans, *Die polnischen greueln an den volksdeutschen in Polen*, Berlin: Volk u. Reich Verlag, 1940.
- SCHOTTMÜLLER Kurt, *Die Einrichtung der Königlichen Regierung in Danzig vor 100 Jahren. Festschrift zur Hundertjahrfeier am 1. Juli 1916*, „Zeitschrift des Westpreußischen Geschichtsvereins”, 57, 1917, s. 1–66 [też Kurt SCHOTTMÜLLER, *Die Einrichtung der Königlichen Regierung in Danzig vor 100 Jahren. Festschrift zur Hundertjahrfeier am 1. Juli 1916*, Danzig 1916].

- STRUTYŃSKA Maria, *Biblioteka Bernardynów w Lubawie*, [w:] Barbara BIENKOWSKA (red.), *Z badań nad polskimi księgozbiorami historycznymi*, t. 9, Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 1986, s. 5–78.
- STRUTYŃSKA Maria, *Inkunabuly proveniencji chojnickiej w zbiorach Biblioteki UMK*, [w:] Bohdan RYSZEWSKI (red.), *Studia o działalności i zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika*, cz. 2 (Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Rozprawy), Toruń: Uniwersytet Mikołaja Kopernika, 1982, s. 57–73.
- STRUTYŃSKA Maria, *Stare druki bibliotek gimnazjalnych Chojnic i Chełmna w zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika*, [w:] Marianna MLEKICKA (red.), *Bibliologia dyscypliną integrującą. Studia ofiarowane Profesor Barbarze Bienkowskiej* (Z Badań nad Polskimi Księgozbiorami Historycznymi, tom specjalny), Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Historii Nauki, Oświaty i Techniki, 1993, s. 127–137.
- STRUTYŃSKA Maria, *Struktura proveniencyjna zbioru starych druków Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu. Przewodnik po zespołach. Problemy badawcze i metodologiczne*, Toruń: Uniwersytet Mikołaja Kopernika, 1999.
- SYDOW Marjan [jako Civis Thoruniensis], *Krucyfiksy w kościołach toruńskich*, „Słowo Pomorskie”, 29 III 1930, s. 4.
- SYDOW Marjan, *Toruń, jego dzieje i zabytki z ilustracjami*, Toruń: nakł. Drukarni Toruńskiej, 1929.
- SZCZUCZKO Joanna, *Dzieje Zgromadzenia Sióstr Pasterek od Opatrzności Bożej w czasie II wojny światowej (zarys problematyki)*, [w:] Jarosław KŁACZKOW, Waldemar ROZYNKOWSKI (red.), *Kościoły chrześcijańskie w systemach totalitarnych*, Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2012, s. 133–147.
- SZCZUCZKO Witold, *Zasób i wartość archiwum parafii Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Toruniu*, [w:] Katarzyna KLUCZWAJD (red.), *Dzieje i skarby kościoła mariackiego w Toruniu. Materiały z konferencji przygotowanej przez Toruński Oddział Stowarzyszenia Historyków Sztuki przy współpracy Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika (Toruń, 14–16 kwietnia 2005)*, Toruń: Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa, Stowarzyszenie Wyższej Użyteczności „Dom Organizatora”, 2005, s. 431–437.
- SZEWS Jerzy, *Kupner Krzysztof (ok. 1466–1511)*, [w:] IDEM, *Słownik biograficzny Ziemi Lubawskiej: 1244–2000*, t. 1, Lubawa-Toruń: Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego, 2000, s. 119–120.
- SZEWS Jerzy, *Słownik biograficzny Ziemi Lubawskiej: 1244–2000*, t. 1, Lubawa-Toruń: Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego, 2000.
- SZOŁDRSKI Władysław, *Z dziejów dominikanów w Toruniu*, „Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu”, 8, 1929–1931, 2, s. 43–86.
- SZTYLC Katarzyna Żaneta, *Prowincja toruńska Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety w latach 1946–2006*, Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2010.

- SZUBA Ludwik Stanisław, *Polityka władz wobec zakonu redemptorystów w Toruniu w świetle dokumentów partyjnych, sądowych i służby bezpieczeństwa w latach 1959–1963* (cz. I), „Czasy Nowożytny”, 16, 2004, s. 183–216.
- SZUBA Ludwik Stanisław, *Represje władz PRL wobec zakonu redemptorystów w Toruniu w latach 1959–1962 w świetle dokumentów partyjnych, sądowych i Służby Bezpieczeństwa*, Bydgoszcz: Wydawnictwo Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej, 2006.
- SZYMAŃSKI Andrzej, *Proces likwidacji działalności charytatywnej Kościoła katolickiego w sferze publicznoprawnej w latach 1944–1965. Studium historyczno-prawne* (Uniwersytet Opolski, Studia i Monografie, 434), Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, 2010.
- ŚLIWIŃSKI Józef, *Lubawa. Z dziejów miasta i okolic* (Seria Monografii Miast Warmii i Mazur), Olsztyn: Wydawnictwo Pojezierze, 1982.
- TONDEL Janusz, *Inkunabuły w zbiorach Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie*, Toruń-Pelplin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika; Wydawnictwo Diecezji Pelplińskiej „Bernardinum”, 2007.
- TYMIENIECKI Kazimierz (red.), *Dzieje Torunia. Praca zbiorowa z okazji 700-lecia miasta*, Toruń-Poznań: nakładem Zarządu Miejskiego [Torunia]; staraniem Towarzystwa Miłośników Historji [w Poznaniu], 1933.
- TYNC Stanisław, *Biblioteka Gimnazjalna w Chojnicach*, [w:] Stefan WIERCZYŃSKI (red.), *Biblioteki wielkopolskie i pomorskie*, Poznań: Komitet Organizacyjny IV Zjazdu Bibliofilów i II Zjazdu Bibliotekarzy Polskich, 1929, s. 501–507.
- Übersicht über die Bestände des Geheimen Staatsarchivs in Berlin Dahlem, cz. 1: *Provinzial- und Lokalbehörde*, oprac. Hans BRANIG, Ruth BLISS, Winfried BLISS, Köln-Berlin: Grote, 1966.
- WAJDA Kazimierz, *Chelmska pod zaborem pruskim (do 1914 r.)*, [w:] Mieczysław WOJCIECHOWSKI (red.), *Dzieje Chelmskiej*, Chelmska: Chelmskiemu Towarzystwo Kultury, 1994, s. 75–144.
- WAJDA Kazimierz, *Kasata zakonów i jej oddźwięk społeczny na Pomorzu w XIX w.*, „Studia Pelplińskie”, 18, 1987, s. 59–109.
- WALTER Axel E. (red.), *Königsberger Buch- und Bibliotheksgeschichte* (Aus Archiven, Bibliotheken, und Museen Mittel- und Osteuropas, 1), Köln-Weimar-Wien: Böhlau, 2004.
- WELNIAK Arkadiusz, *Charakterystyka zasobu Archiwum sprzed 1945 roku*, [w:] *Ex praesenti praeteritum. Księga pamiątkowa jubileuszu 60-lecia Archiwum Państwowego w Elblągu z siedzibą w Malborku*, Malbork: Archiwum Państwowe w Elblągu z siedzibą w Malborku, 2012, s. 34–42.
- WIERCZYŃSKI Stefan (red.), *Biblioteki wielkopolskie i pomorskie*, Poznań: Komitet Organizacyjny IV Zjazdu Bibliofilów i II Zjazdu Bibliotekarzy Polskich, 1929.
- WIERZCHOSŁAWSKI Szczepan, *Brodnica w okresie rozbiorów (1772–1920)*, [w:] Jerzy DYGDALA (red.), *Brodnica. Siedem wieków miasta*, Brodnica: Rada Miejska; Towarzystwo Miłośników Ziemi Michałowskiej, 1998, s. 159–227.

- WOJCIECHOWSKI Mieczysław (red.), *Dzieje Chełmży*, Chełmża: Chełmżyńskie Towarzystwo Kultury, 1994.
- WOJTOWICZ Jerzy, *Toruń pod pruskim panowaniem 1793–1806*, „Rocznik Toruński”, 11, 1976, s. 163–180.
- WOJTOWICZ Jerzy, *Ustrój i administracja*, [w:] Gerard LABUDA (red.), *Historia Pomorza*, t. 2: *Do roku 1815*, cz. 2: *Pomorze Wschodnie w latach 1657–1815*, Poznań: Wydawnictwo Poznańskie, 1984, s. 628–646.
- WOLNIK Franciszek (red.), *Sekularyzacja dóbr kościelnych na Górnym Śląsku w 1810 roku. Materiały z konferencji naukowej zorganizowanej w dniu 23 października 2010 r. w Rudach przez Centrum Formacyjno-Edukacyjne Diecezji Gliwickiej i Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego z okazji 200 rocznicy sekularyzacji dóbr kościelnych na Śląsku w 1810 roku (Z Dziejów Kultury Chrześcijańskiej na Śląsku, 66)*, Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, 2011.
- WOŹNIAK Michał (red.), *Ars sacra. Dawna sztuka diecezji toruńskiej. Katalog wystawy, Muzeum Okręgowe w Toruniu 5 XI – 31 XII 1993*, Toruń: Muzeum Okręgowe, 1993.
- WOŹNIAK Michał F., *Złotnictwo sakralne Prus Królewskich. Studium typologiczno-morfologiczne*, [t. 1], Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2012 [Książka składa się z 2 tomów, t. 1 zawiera tekst, t. 2 ilustracje].
- WYCZAWSKI Hieronim Eugeniusz, *Bernardyni polscy*, t. 3: *1772–1946*, Kalwaria Zebrzydowska: Wydawnictwo OO. Bernardynów „Calvarianum”, 1992.
- WYCZAWSKI Hieronim Eugeniusz, *Nowe*, [w:] IDEM (red.), *Klasztory bernardyńskie w Polsce w jej granicach historycznych*, Kalwaria Zebrzydowska: Wydawnictwo OO. Bernardynów „Calvarianum”, 1985, s. 233–237.
- WYCZAWSKI Hieronim Eugeniusz, *Ramułt Klemens*, [w:] IDEM (red.), *Słownik polskich pisarzy franciszkańskich (Bernardyni i Franciszkanie Śląscy, Franciszkanie Konwentualni, Klaryski oraz Zgromadzenia III Reguły)*, Warszawa: Archiwum Prowincji OO. Bernardynów, 1981, s. 407.
- WYCZAWSKI Hieronim Eugeniusz, *Świecie*, [w:] IDEM (red.), *Klasztory bernardyńskie w Polsce w jej granicach historycznych*, Kalwaria Zebrzydowska: Wydawnictwo OO. Bernardynów „Calvarianum”, 1985, s. 362–365.
- WYCZAWSKI Hieronim Eugeniusz, *Toruń*, [w:] IDEM (red.), *Klasztory bernardyńskie w Polsce w jej granicach historycznych*, Kalwaria Zebrzydowska: Wydawnictwo OO. Bernardynów „Calvarianum”, 1985, s. 381–386.
- WYCZAWSKI Hieronim Eugeniusz, *Zamarte*, [w:] IDEM (red.), *Klasztory bernardyńskie w Polsce w jej granicach historycznych*, Kalwaria Zebrzydowska: Wydawnictwo OO. Bernardynów „Calvarianum”, 1985, s. 447–450.
- WYCZAWSKI Hieronim Eugeniusz (red.), *Klasztory bernardyńskie w Polsce w jej granicach historycznych*, Kalwaria Zebrzydowska: Wydawnictwo OO. Bernardynów „Calvarianum”, 1985.

- WYCZAWSKI Hieronim Eugeniusz (red.), *Słownik polskich pisarzy franciszkańskich (Bernardyni i Franciszkanie Śląscy, Franciszkanie Konwentualni, Klaryski oraz Zgromadzenia III Reguły)*, Warszawa: Archiwum Prowincji OO. Bernardynów, 1981.
- WYCZAWSKI Hieronim Eugeniusz (red.), *Studia z historii Kościoła w Polsce*, t. 1, Warszawa: Akademia Teologii Katolickiej, 1972.
- WYSOCKI Jan, *Kościół katolicki pod zaborem pruskim (1772–1815)*, [w:] Bolesław KUMOR, Zdzisław OBERTYŃSKI (red.), *Historia Kościoła w Polsce*, t. 2: 1764–1945, cz. 1: 1764–1918, Poznań-Warszawa: Pallottinum, 1979, s. 128–175.
- WYSZYŃSKI Stefan, *Zapiski więzienne*, Warszawa: Wydawnictwo im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego „Soli Deo”, 1995<sup>4</sup> (wyd. 1: 1983).
- ZAJĄC Miriam Halina, *Kryptonim „X2”. Siostry elżbietanki ofiarami przemocy w PRL (1954–1956)*, Wrocław-Poznań: Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety; Oficyna Współczesna, 2004.
- ZAMIATAŁA Dominik, *Caritas. Działalność i likwidacja organizacji (1945–1950)*, Lublin: Redakcja Wydawnictw Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, 2000.
- ZAMIATAŁA Dominik, *Działania represyjne władz komunistycznych wobec zakonów męskich w PRL*, „Kościół w Polsce: Dzieje i Kultura”, 10, 2011, s. 211–236.
- ZAMIATAŁA Dominik, *Zakony męskie w polityce władz komunistycznych w Polsce w latach 1945–1989*, t. 1: *Problematyka organizacyjno-personalna*, Kielce: Jedność, 2009.
- ZAWADZKI Wojciech, *Die Franziskaner in Cadinen – Geschichte des Bernardinerklosters*, „Westpreußen Jahrbuch”, 56/57, 2006, s. 5–17.
- ZAWADZKI Wojciech, *Dzieje klasztoru bernardyńskiego w Kadynach* (Suplement Hoźjański, Seria Historyczna, 6), Olsztyn: Wyższe Seminarium Duchowne Metropolii Warmińskiej „Hosianum”, 2002.
- ZIELIŃSKI Marek Grzegorz, *Chelmno civitas totius Prussiae metropolis XVI–XVIII w.*, Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2007.
- ŻARYN Jan, *Dzieje Kościoła katolickiego w Polsce (1944–1989)*, Warszawa: Wydawnictwo Neriton; Instytut Historii PAN, 2003.